

Förslag till ändringar i Livsmedelsverkets föreskrifter om avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet och i Livsmedelsverkets föreskrifter om offentlig kontroll

1. Sammanfattning

Livsmedelsverket utför kontroller på livsmedelsanläggningar samt i samband med import och export. Kontrollverksamheten finansieras med avgifter och anslag. Avgifterna regleras i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2021:8) om avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Inför 2027 har Livsmedelsverket gjort en översyn och kunnat konstatera att flera av de avgifter som hör till livsmedelskontrollen, inklusive export- och importkontrollen, behöver justeras. Avgifterna i fråga har inte ändrats på flera år.

Den verksamhet som Livsmedelsverket utför inom de så kallade kontrollprogrammen kommer från 2027 att finansieras med anslag. Myndigheten kommer därför att upphöra med att ta betalt för den övervakning som sker inom ramen för kontrollprogrammen. De delar av föreskrifterna som berör detta kommer att upphävas. Som en följd kommer bestämmelsen om att livsmedelsföretagare ska lämna de uppgifter som behövs för kontrollprogrammen flyttas från LIVSFS 2021:8 till Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll.

I denna konsekvensutredning redogörs för de förslag till justeringar som föreslås. I avsnitt 6 finns förslag om hur respektive avgift bör ändras, vilken förändring det innebär jämfört med nuvarande avgift samt orsak till att avgiften behöver ändras.

2. Inledning

Livsmedelsverket utför kontroller och annan offentlig verksamhet som finansieras med avgifter. Av artikel 78 i förordning (EU) 2017/625¹ framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att tillhandahålla den personal och andra resurser som de behöriga myndigheterna behöver för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Avgiftsreglerna delas upp i obligatoriska avgifter enligt artikel 79, för vilka medlemsstaterna ska ta ut avgifter för offentlig kontroll, och andra avgifter enligt artikel 80, för vilka medlemsstaterna får ta ut avgifter.

För de så kallade obligatoriska avgifterna finns särskilda regler om vad som får ingå i avgifterna i förordning (EU) 2017/625. För övriga avgifter gäller så kallad full kostnadstäckning enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191), vilket innebär att myndighetens kostnader för given aktivitet ska täckas av avgifter.

Livsmedelsverket är väl medvetna om företagens situation och myndighetens ambition är därför att så långt möjligt hålla nere avgifterna. Det pågår ett ständigt arbete med att effektivisera kontrollen för att inte höja kostnaderna mer än nödvändigt. Förutom det allmänna kostnadsläget i samhället påverkas Livsmedelsverkets kostnader av bland annat ändringar i regelverk, anpassningar och flexibilitet kopplat till företagens processer och arbete med likvärdighet. Myndigheten arbetar också kontinuerligt med olika förenklingsprojekt tillsammans med branschen och företagen.

Kontrollen av ett område är inte statisk utan varierar över tid. Timtaxan beslutas i förväg utifrån historiska uppgifter och matchar därmed inte de faktiska kostnaderna exakt. Om timtaxan blir för låg skapar det ett underskott och blir den för hög skapas ett överskott.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll).

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik

2026-10-16

Dnr 2026/02996

I samband med att fasta avgifter infördes gjordes kostnadsfördelningen om i nya områden för delar av kontrollen. Eftersom det då inte fanns historiska data baserades fördelningen på bedömningar, som nu har visat sig inte vara helt korrekta. Eftersom avgifterna inte fullt ut motsvarat kostnaderna har Livsmedelsverket byggt upp ett underskott inom flera områden under de senaste åren. Detta underskott ska täckas upp över en period om några år enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd (ESVFA 2022:5) om avgifter. Livsmedelsverket undersöker nu möjligheten att finansiera underskottet på annat sätt än genom att höja avgifterna. Myndigheten kommer därför att lämna en handlingsplan för hantering av underskottet till regeringen med en hemställan om att få använda anslag för att täcka underskottet. Mot denna bakgrund föreslås endast höjning av avgifterna för att täcka de årliga kostnaderna och inte för att också täcka underskottet.

Livsmedelsverket införde 2024 en ny modell för kostnadsfördelning (OH-modell) för att på ett rättvist och transparent sätt fördela myndighetsövergripande kostnader på kostnadsbärande aktiviteter. Myndigheten valde dock att avvakta med att införa den nya OH-modellen för livsmedelskontrollens timtaxor för att närmare kunna utreda effekterna av modellen. Det arbetet är genomfört och myndigheten använder nu samma modell för all verksamhet, med undantag för verksamhet som omfattas av obligatoriska avgifter. Timtaxorna påverkas i liten omfattning av förändringen. För mer information om OH-modellen, se bilaga om Livsmedelsverkets OH-modell (dnr 2024/03043).

Livsmedelsverket har vid beräkningarna av de föreslagna avgifterna utgått från dels att de ska vara gällande i ett år, dels uppskattningar av handläggningstiden. Det senare är ett skäl till att myndigheten gör avrundningar i beräkningarna. Avrundningar har gjorts dels vid beräkningen av de grundläggande timtaxorna, dels i de slutliga avgifterna när dessa utgår i form av fasta avgifter. Livsmedelsverket har vid beräkningarna valt att utgå från budgeten för 2026 vid beräkningarna, och gjort uppräkningsarna av kostnaderna utifrån denna. Utfallet för 2026 har inte beaktats. Närmare information om gjorda beräkningar avseende samtliga avgifter som omfattas av justeringar finns i bifogade kalkylunderlag.

Under 2026 genomför Livsmedelsverket en översyn av myndighetens avgifter, innefattande bland annat hur de ska beräknas och tas ut. Utfallet av arbetet kommer att påverka myndighetens avgifter tidigast från 2027.

Till denna remiss bifogas det författningsförslag avseende LIVSFS 2021:8 som omfattas av remissen. Livsmedelsverket kommer dock att göra ett så kallat omtryck av föreskrifterna i samband med beslutet, det vill säga att föreskrifterna i sin helhet ges ut på nytt men med bibehållen numrering, LIVSFS 2021:8. Det kommer dock inte innebära några ändringar i sak utöver de förslag som nu remitteras. Senast föreskrifterna trycktes om var 2021.

Med anledning av förändringarna avseende finansieringen av de så kallade kontrollprogrammen behöver en bestämmelse flyttas från LIVSFS 2021:8 till LIVSFS 2005:21, se avsnitt 7.

3. Beskrivning av problemet och vilken förändring Livsmedelsverket eftersträvar

3.1. *Kontroll vid livsmedelsanläggningar*

Livsmedelsverket är, i enlighet med reglerna i livsmedelsförordningen (2006:813), kontrollmyndighet för knappt 200 slakterier och vilthanteringsanläggningar samt ca 1 300 andra livsmedelsanläggningar. Kontrollen finansieras till den största delen med avgifter.

Vid slakterier och vilthanteringsanläggningar omfattas den större delen av kontrollen av slaktverksamheten av avgifter som beräknas utifrån fasta belopp per djur, se 7 a § förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter (livsmedelsavgiftsförordningen). Cirka 20 procent av kontrollen av slaktverksamheten omfattas dock inte av dessa avgifter. Detta innefattar delar av den riskbaserade, planerade kontrollen. Livsmedelsverket tar för denna kontroll ut en avgift per timme. Denna avgift omfattas av artikel 79.1 i förordning (EU) 2017/625 och utgör en så kallad obligatorisk avgift, se nedan avsnitt 8.1.1, vilket innebär att de jämfört med övriga avgifter har en något annorlunda OH-modell.

Livsmedelsföretagare som har verksamheter som inte omfattas av de så kallade obligatoriska avgifterna, ska även de betala avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med sådan kontroll. För dessa avgifter sker dock beräkningen enligt nationella regler i 5 § avgiftsförordningen, dvs. de omfattas av principen om full kostnadstäckning.

Som ovan nämnts införde Livsmedelsverket 2024 en ny modell för beräkning av OH men införandet av denna sköts upp avseende livsmedelskontrollen. Från 2027 används nu modellen i de aktuella avgiftsberäkningarna.

Livsmedelsverket har sett över de timtaxor som används inom kontrollen vid livsmedelsanläggningar. Eftersom de inte ändrats på flera år behöver en justering göras. Det uppkomna underskottet hanteras enligt vad som framgår av avsnitt 2.

3.2. Exportkontroll

Med exportkontroll avses sådan särskild kontroll som föranleds av införselbestämmelser i tredje land. Livsmedelsverket har utifrån exportkontrollens organisation och utförande, samt med beaktande av att exportkontrollen inte är sådan offentlig kontroll som utförs i samband med verksamhet som avses i kapitel II i bilaga IV till förordning (EU) 2017/625, sedan tidigare beslutat att exportkontrollen ska vara ett eget avgiftsområde. Myndigheten ser inte skäl att nu ändra detta. Avgiften för exportkontroll kommer därför även fortsatt att beräknas utifrån nationella regler om full kostnadstäckning.

Livsmedelsverket har sett över den timtaxa som används vid exportkontroll. Eftersom den inte ändrats på flera år behöver en justering göras utifrån kostnadsökningar. Det uppkomna underskottet hanteras på samma sätt som övriga underskott, se avsnitt 2.

3.3. Importkontroll

Livsmedelsverket är behörig myndighet att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen när livsmedel eller material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel importeras enligt artikel 47.1 i förordning (EU) 2017/625. Detta innebär att Livsmedelsverket ska utföra gränskontroll av animaliska och vissa vegetabiliska livsmedel men också av material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Livsmedelsverket är även behörig myndighet för den särskilda verifiering av sändningar som sker vid import av sådana ekologiska livsmedel som inte omfattas av gränskontroll.

Livsmedelsverket såg senast över avgifterna för importkontrollen inför 2023. På grund av den oväntat kraftiga ökningen i antalet importsändningar under 2022 fanns vid den tidpunkten ett stort överskott som användes för att sänka avgifterna för den då kommande treårsperioden 2023–2025. Myndigheten såg över

avgifterna inför 2026, och remitterade ändringar av avgifterna, men valde att inte införa avgifterna. Överskottet finns inte längre kvar, varför avgifterna behöver ses över inför 2027.

Det har även tillkommit en arbetsuppgift för Livsmedelsverkets gränskontroll kopplat till den nya lagstiftningen om invasiva främmande arter. Av 5 kap. 1 § förordningen (2026:311) om invasiva främmande arter ska Livsmedelsverket utföra de kontroller som avses i artikel 15.2 i förordning (EU) nr 1143/2014 för de kategorier av varor som är levande animaliska livsmedel för omedelbar konsumtion. Det är endast import av amerikansk hummer som idag omfattas av kontrollen.

4. Vilka konsekvenser uppstår om ingen åtgärd vidtas

Om avgifterna inte skulle justeras riskerar det att saknas medel för att utföra de kontroller som Livsmedelsverket är skyldig att genomföra. För det fall ingen förändring vidtas kommer även företagen att få betala avgifter utifrån en mindre noggrann kostnadsfördelning.

5. Möjliga alternativ för att uppnå förändringen

De alternativ som finns för att tillgodose att Livsmedelsverket får täckning för sina kostnader avseende kontrollen vid livsmedelsanläggningar är att:

- fortsätta med ett avgiftsuttag som täcker befintliga kostnader inklusive OH-kostnader, i den mån EU-regleringen tillåter sådana,
- minska kostnadsmassan eller
- övergå till anslagsfinansiering.

Anslagsfinansiering är delvis infört i och med att slakteri- och vilthanteringsanläggningar till stor del betalar för sin kontroll utifrån avgifter med fasta belopp per djurslag. Livsmedelsverket erhåller anslag för att täcka de kostnader som inte täcks av dessa avgifter med fasta belopp. Någon ytterligare ändring i lagstiftningen, utöver ovan nämnda förändring avseende kontrollprogrammen, för att möjliggöra utökad anslagsfinansiering är inte aviserad. Myndigheten har under senare år sett över kostnadsmassan men kan nu inte ytterligare justera denna för att undvika en höjning av avgifterna.

6. Livsmedelsverkets förslag

6.1. *Kontroll vid livsmedelsanläggningar*

De nu gällande avgifterna som tillämpas vid kontroll på livsmedelsanläggningar beräknades inför att den nuvarande avgiftsmodellen började tillämpas 2024.

Någon ändring av avgifterna har därefter inte beslutats, trots att förslag på detta remitterats.

I samband med att avgifter med fasta belopp infördes för slaktverksamhet vid slakterier och vilthanteringsanläggningar gjordes en grov fördelning av de olika uppskattade kostnaderna eftersom det verkliga utfallet inte gick att beräkna i förväg. Denna fördelning visade sig underskatta de kostnader som skulle ingå i timtaxan för verksamhet som inte omfattas av avgifter med fasta belopp. Justering av avgifterna görs därför utifrån att den tidigare beräkningen inte fullständigt återger de kostnader som ska ingå i avgifterna.

Avgifterna med fasta belopp per djur som tillämpas för den stora delen av kontrollen vid slakterier och vilthanteringsanläggningar påverkas inte av förslaget. Dessa belopp är reglerade i förordning (EU) 2017/625 och räknas om från euro till svenska kronor för nästföljande år utifrån den referensväxelkurs för euro som publiceras den första arbetsdagen i september varje år, jmf 7 b § livsmedelsavgiftsförordningen.

För den offentliga kontrollen vid slaktverksamhet, dvs. den del av den riskklassade verksamheten som inte omfattas av avgifterna med fasta belopp per djur, innebär Livsmedelsverkets förslag en höjning av avgifterna. Som nämnts ovan kommer dock Livsmedelsverket att undersöka möjligheterna till att täcka det uppkomna underskottet på annat sätt än att höja avgifterna. Den föreslagna höjningen avser alltså endast att täcka myndighetens kostnader för denna verksamhet. Höjningen görs på sätt att balans uppnås i kostnaderna till 2027. Någon förändring till följd av myndighetens nya OH-modell görs inte eftersom dessa avgifter beräknas enligt begränsningarna avseende OH-uttag i förordning (EU) 2017/625.

För övriga verksamheter som har obligatoriska avgifter, dvs. de som har annan animalieproduktion än slaktverksamhet och vars avgifter beräknas utifrån 4 kap. 4 § LIVSFS 2021:8, finns ett visst överskott. Livsmedelsverket föreslår därför ingen ändring av denna taxa.

Livsmedelsverket föreslår att avgifterna för övriga livsmedelsanläggningar, dvs. de som inte omfattas av de så kallade obligatoriska avgifterna, justeras för att täcka kostnaderna. Även denna höjning görs på sätt att balans uppnås i kostnaderna till 2027. Detta innefattar att avgifterna justeras med hänsyn till myndighetens nya OH-modell och inflationen. Dessa timtaxor beräknas enligt den nationella principen om full kostnadstäckning i enlighet med artikel 80 i EU-förordningen och 5 § avgiftsförordningen.

Ovanstående avser den planerade kontrollen vid livsmedelsanläggningar. Vid avvikelser och annan händelsestyrd kontroll ska avgift, enligt artikel 79.3 i förordning (EU) 2017/625, tas ut för kontroll som ursprungligen inte var planerad. Det är en så kallad obligatorisk avgift för samtliga livsmedelsanläggningar. Den avgiften påverkas liksom övriga obligatoriska avgifter inte av myndighetens nya OH-modell. Eftersom timtaxan för slaktverksamhet förändras, blir det även en följdändring av timtaxan för händelsestyrd kontroll av denna verksamhet.

<i>Avgiften avser</i>	<i>Nuvarande avgift</i>	<i>Föreslagen avgift</i>
Slaktverksamhet (4 kap. 3 §)	1 080 kr/h med resekostnader 890 kr/h utan resekostnader Infördes 2024 (LIVSFS 2023:10)	1 360 kr/h med resekostnader 1 160 kr/h utan resekostnader
Övrig verksamhet med obligatoriska avgifter enligt art 79.1 i förordning (EU) 2017/625 (4 kap. 4 §)	1 990 kr/h med resekostnader 1 720 kr/h med resekostnader Infördes 2024 (LIVSFS 2023:10)	1 990 kr/h med resekostnader 1 720 kr/h med resekostnader
Verksamhet som inte omfattas av art 79.1 i förordning (EU) 2017/625 (4 kap. 5 §)	2 160 kr/h Senast ändrad inför 2024 (LIVSFS 2023:10)	2 220 kr/h
Kontroll som ursprungligen inte var planerad – slaktverksamhet (4 kap. 6 §)	1 080 kr/h med resekostnader 890 kr/h utan resekostnader	1 360 kr/h med resekostnader 1 160 kr/h utan resekostnader

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik

2026-10-16

Dnr 2026/02996

	Infördes 2024 (LIVSFS 2023:10)	
Kontroll som ursprungligen inte var planerad – övrig verksamhet (4 kap. 6 §)	1 990 kr/h med resekostnader 1 720 kr/h utan resekostnader Senast ändrad inför 2024 (LIVSFS 2023:10)	1 990 kr/h med resekostnader 1 720 kr/h utan resekostnader

För närmare beskrivning av vad som ingår i kostnadsmassan och hur avgifterna beräknats, se bifogade kalkylunderlag. Exempel på avgiftsberäkningar finns i bilaga till denna konsekvensutredning.

6.2. Exportkontroll

Livsmedelsverkets avgift för exportkontroll beräknas enligt den nationella principen om full kostnadstäckning i enlighet med artikel 80 i förordning (EU) 2017/625 och 5 § avgiftsförordningen. Eftersom kostnaderna har förändrats genom inflationsuppräkning och myndighetens OH-modell, vilket innefattar en viss omfördelning av kostnader inom Avdelningen för livsmedelskontroll, behöver avgifterna justeras utifrån detta. Myndigheten föreslår att avgiften höjs över tre års tid för en mjukare övergång, varför höjningen inför 2027 blir 130 kr per timme.

Avgiften avser	Nuvarande avgift	Föreslagen avgift
Exportkontroll (4 kap. 9 §)	1 770 kr/h Senast ändrad inför 2024 (LIVSFS 2023:10)	1 900 kr/h

För närmare beskrivning av vad som ingår i kostnadsmassan och hur avgiften beräknats, se bifogade kalkylunderlag. Exempel på avgiftsberäkning finns i bilaga till denna konsekvensutredning.

6.3. Importkontroll

Importkontrollen utförs av officiella veterinärer, som får stöd i arbetet av statsinspektörer inom sitt team och av övrig stödpersonal. Avgifterna för gränskontrollen är så kallade obligatoriska avgifter enligt förordning (EU) 2017/625. De påverkas därmed inte av myndighetens ändrade OH-modell i stort

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik

2026-10-16

Dnr 2026/02996

men av den interna kostnadsfördelningen inom Avdelningen för livsmedelskontroll som gjorts med anledning av den nya OH-modellen.

Livsmedelsverket sänkte avgifterna för importkontrollen inför 2023 på grund av ett upparbetat överskott. Som nämnts ovan är överskottet nu borta och avgifterna behöver därför justeras tillbaka i nivå med de avgifter som gällde 2022. Därutöver behöver det göras en inflationsuppräkning för att undvika kommande underskott. De förändringar som nu föreslås innebär till stor del en återgång till de avgifter som gällde 2022.

Vad gäller avgiften för intyg enligt artikel 21 i förordning (EU) 2019/2124 (skeppshandelsintyg) har avgiften inte motsvarat de kostnader som verksamheten medför, vilket innebär att en större höjning för just denna avgift föreslås.

Avseende den nya arbetsuppgiften om kontroll av invasiva främmande arter är det som ovan nämnts endast import av amerikansk hummer som idag omfattas. Kontrollen utförs vid gränskontrollstationen på Arlanda och omfattar att kontrollera att importören har tillstånd från Havs- och vattenmyndigheten. I dagsläget är det endast två importörer som berörs, och kontrollens tidsåtgång är försumbar, varför någon löpande avgift inte kommer att tas ut. Om tillstånden förnyas eller ytterligare importörer tillkommer, kommer det dock att behöva ske en mer omfattande första kontroll och en särskild avgift för sådan kontroll behöver därför införas.

Livsmedelsverket föreslår mot bakgrund av ovanstående följande nya avgifter.

Avgiften avser	Nuvarande avgift	Föreslagen avgift
Grundavgift vid gränskontroll, animalier (5 kap. 3 § första stycket)	1 150 kr plus 0,18 kr/kg Senast ändrad inför 2023, avgiften sänktes från 1 300 kr plus 0,20 kr (LIVSFS 2022:15)	1 290 kr plus 0,23 kr/kg
Grundavgift vid gränskontroll, vegetabilier (5 kap. 3 § andra stycket)	1 150 kr 750 kr om endast dokumentkontroll Senast ändrad inför 2023, avgiften sänktes från 1 300 kr respektive	1 290 kr 860 kr om endast dokumentkontroll

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik

2026-10-16

Dnr 2026/02996

	850 kr om endast dokumentkontroll (LIVSFS 2022:15)	
Verifiering av ekologiska sändningar (5 kap. 4 §)	950 kr Senast ändrad inför 2022 (LIVSFS 2021:14)	1 030 kr
Provtagning (5 kap. 7 §)	70 kr/prov Senast ändrad inför 2022 (LIVSFS 2021:14)	80 kr/prov
Kontroll enligt art 65–67 i förordning (EU) 2017/625 (5 kap. 9 §)	800 kr/h Senast ändrad inför 2023, avgiften sänktes från 1 000 kr/h (LIVSFS 2022:15)	860 kr/h
Kontroll på annan plats än gränskontrollstation (5 kap. 10 §)	1 250 kr Senast ändrad inför 2022 (LIVSFS 2021:14)	1 300 kr
Intyg enligt förordning (EU) 2019/2124 (5 kap. 11 §)	500 kr Senast ändrad inför 2022 (LIVSFS 2021:14)	650 kr
Godkännande och offentlig kontroll av lager enligt förordning (EU) 2019/2124 (5 kap. 12 §)	1 000 kr/h Senast ändrad inför 2016 (LIVSFS 2015:4)	1 080 kr/h
Offentlig kontroll av enskilda sändningar enligt förordning (EU) 2019/2124 (5 kap. 13 §)	1 000 kr/h Senast ändrad inför 2016 (LIVSFS 2015:4)	1 080 kr/h
Kontroll av invasiva främmande arter enligt förordning (EU) nr 1143/2014 (5 kap. 14 §)	Ny avgift	860 kr/h

För närmare beskrivning av vad som ingår i kostnadsmassan och hur avgiften beräknats, se bifogade kalkylunderlag.

7. Kontrollprogram och ändring av LIVSFS 2005:21

Regeringen har beslutat att den verksamhet som Livsmedelsverket utför inom ramen för de så kallade kontrollprogrammen ska finansieras med anslag från den

1 januari 2027. Regeringen har därför upphävt myndighetens avgiftsbemyndigande från den dagen. Dessa avgifter behöver därför tas bort från LIVSFS 2021:8.

I 6 kap. 1 § LIVSFS 2021:8 finns en bestämmelse om att livsmedelsföretagare till Livsmedelsverket ska lämna de uppgifter som behövs för att myndigheten ska kunna fastställa avgifterna. Detta fastställande sker i två steg. Det första innebär att Livsmedelsverket utifrån uppgifterna från företagen fattar beslut om fördelningen av årets provtagning. Det andra steget är beslut om avgift utifrån denna fördelning. Det första steget kommer fortsatt att behövas. Livsmedelsverket kommer därför att flytta bestämmelsen i 6 kap. 1 § LIVSFS 2021:8 till 1 a § LIVSFS 2005:21. I de sistnämnda föreskrifterna införs ett förtydligande om att myndigheten får inhämta uppgifter som behövs för annan offentlig verksamhet, vilket kontrollprogrammen utgör.

8. Vilka bemyndiganden som Livsmedelsverkets beslutanderätt grundar sig på

8.1. Förrordning (EU) 2017/625

Av artikel 78 i förordning (EU) 2017/625 framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att tillhandahålla den personal och andra resurser som de behöriga myndigheterna behöver för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Avgiftsreglerna delas upp i obligatoriska avgifter enligt artikel 79, för vilka medlemsstaterna ska ta ut avgifter för offentlig kontroll, och andra avgifter enligt artikel 80, för vilka medlemsstaterna får ta ut avgifter.

8.1.1. Obligatoriska avgifter

De obligatoriska avgifterna enligt artikel 79.1 i förordning (EU) 2017/625 ska tas ut antingen motsvarande kostnaden beräknad enligt artikel 82.1 i samma förordning eller med de belopp som anges i kapitel II i bilaga IV till den förordningen.

För de obligatoriska avgifter som inte omfattas av avgifter med fasta belopp ska beräkning enligt artikel 82.1 i förordning (EU) 2017/625 ske genom någon av de två beräkningsmetoder som nämns i artikeln eller som en kombination av dessa:

a) Som ett schablonbelopp på grundval av de behöriga myndigheternas totala kostnader för offentlig kontroll under en bestämd tid, som tas ut av alla aktörer oavsett om de verkligen varit föremål för offentlig kontroll under referensperioden eller inte; vid fastställandet av avgiftsnivån för olika sektorer, verksamheter och kategorier av aktörer ska de behöriga myndigheterna ta hänsyn till hur den berörda verksamhetens typ och storlek och de relevanta riskfaktorerna påverkar fördelningen av de totala kostnaderna för dessa offentliga kontroller.

b) På grundval av beräkningen av de verkliga kostnaderna för varje enskild offentlig kontroll, tillämpat på de aktörer som varit föremål för sådan offentlig kontroll.

Livsmedelsverket tillämpar en kombination av metoderna vid beräkningen av avgifterna.

Vid beräkningen av avgifter finns en begränsning i artikel 82.2 i förordning (EU) 2017/625 till att resekostnader inte får beaktas på ett sätt som missgynnar vissa aktörer på grund av avståndet mellan deras lokaler och den plats där de behöriga myndigheterna är belägna.

Enligt artikel 79.2 c i förordningen ska avgift också tas ut för offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad. Med sådan kontroll avses kontroll som i) har blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad hos samma aktör påvisats under en offentlig kontroll som utförts i enlighet med denna förordning, och ii) utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

Av artikel 83 i förordning (EU) 2017/625 följer att avgifter för sådan offentlig kontroll eller för annan offentlig verksamhet som utförs på grundval av ett klagomål ska tas ut av aktören endast om den kontrollen leder till att den bristande efterlevnaden bekräftas.

8.1.2. Avgifter som regleras nationellt

Enligt artikel 80 i förordning (EU) 2017/625 får medlemsstaterna ta ut andra avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet än de avgifter som avses i artikel 79 i samma förordning, om detta inte är förbjudet enligt annan lagstiftning. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, har därför på nationell nivå möjlighet att föreskriva

om skyldighet att betala avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Bestämmelser om avgifter på livsmedelsområdet finns framför allt i livsmedelsavgiftsförordningen. Bestämmelser finns även i förordningen (2006:812) om offentlig kontroll av livsmedel som importeras från ett tredjeland, förordningen (2006:815) om provtagning av djur, m.m., förordningen (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter, förordningen (2011:1060) om kontroll vid export av livsmedel, djurskyddsförordningen (2019:66) och förordningen (2026:311) om invasiva främmande arter.

På nationell nivå finns även den övergripande avgiftsförordningen som reglerar hur stora avgifter en myndighet får ta ut. Omh regeringen inte har föreskrivit annat, ska enligt 5 § avgiftsförordningen avgifter beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning). Eftersom regeringen inte har föreskrivit annat avseende de avgifter som inte är obligatoriska ska principen om full kostnadstäckning tillämpas vid beräkningen av avgifterna.

8.2. Sammanställning nationella bemyndiganden

Bestämmelse i LIVSFS 2021:8	Bemyndigande
4 kap. 3, 5 och 6 §§	17 § förordningen (2006:815) om provtagning av djur, m.m. 10 och 13 b §§ förordningen (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter 8 kap. 20 § djurskyddsförordningen (2019:66) 6, 7 a, 8 och 9 §§ förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter
4 kap. 9 §	5 § förordningen (2011:1060) om kontroll vid export av livsmedel
5 kap. 3, 4, 7 och 9–13 §§	11 och 12 §§ förordningen (2006:812) om offentlig kontroll av livsmedel som importeras från ett tredjeland 15 § förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter
5 kap. 14 §	6 kap. 17 § förordningen (2026:311) om invasiva främmande arter

Livsmedelsverket har bemyndigande att göra ändringen avseende 1 a § LIVSFS 2005:21 genom 31 § livsmedelsförordningen (2006:813).

9. Överensstämmelse med skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU. Förslagen innehåller inte några tekniska krav som påverkar produkter och inte heller några nya eller förändrade krav på tjänsteverksamhet. Livsmedelsverket bedömer därför att förslaget inte är anmälningsskyldigt enligt vare sig förordning (1994:2029) om tekniska regler eller förordning (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden.

10. Analys av Livsmedelsverkets förslag

10.1. Vilka berörs av förslaget?

Alla livsmedelsföretagare som står under kontroll av Livsmedelsverket är berörda av regleringen. Likaså berörs de företag som har för avsikt att starta en ny livsmedelsanläggning som utför någon av de verksamheter som avgifterna omfattar.

I dagsläget uppgår antalet aktiva slakterier i Sverige till 124 stycken. Det finns därutöver 67 vilthanteringsanläggningar, 113 styckningsanläggningar, 141 mjölkanläggningar och 174 äggpackerier. Livsmedelsverket har därutöver ansvaret för kontrollen vid knappt 900 övriga livsmedelsanläggningar. Antalet aktörer som importerar gränskontrollpliktiga varor uppgår till ca 650 stycken.

Livsmedelsverket konstaterar att myndighetens avgiftsuttag inte ger några konsekvenser för kommuner och regioner.

10.2. Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

Livsmedelsverket konstaterar att avgiftshöjningarna för livsmedelsanläggningarna kommer att medföra en ökad kostnad för företagen. För exempel se bilaga. som saknar möjlighet att effektivisera kontrollen och på så sätt hålla nere avgifterna.

10.3. Beskrivning och beräkning av andra relevanta konsekvenser

Livsmedelsverket konstaterar att de föreslagna avgifterna inte i sig kan anses ha någon påverkan på miljö- och hållbarhetsfrågor, frågor rörande arbetsvillkor och jämställdhet eller ekonomisk påverkan utöver vad som redan nämnts. Vad gäller civil beredskap kommer den offentliga kontrollen att behöva ske även vid höjd beredskap, men möjligen i viss annan omfattning. De föreslagna avgifterna är tillämpliga även i en sådan situation.

10.4. Tidpunkten för ikraftträdande och informationsinsatser

De föreslagna föreskriftsändringarna kommer att träda i kraft den 1 januari 2027. Livsmedelsverket kommer att fatta beslut om ändringarna så att information hinner ges både via nyhetsbrev och på Livsmedelsverket webbplats. Den information om avgifter som finns på myndighetens webbplats kommer att ses över och uppdateras.

10.5. Hindrande av långtgående kostnader eller begränsningar utöver vad som är nödvändigt

Som statlig myndighet är Livsmedelsverket skyldig att följa principen om full kostnadstäckning för avgifter, om inget annat är reglerat. Detta innebär att alla kostnader kopplade till en handläggning ska täckas av den aktuella avgiften. Samtidigt måste myndigheten följa förvaltningslagens (2017:900) krav på att ärenden ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten påverkas. Livsmedelsverket strävar därför efter att ha en handläggning som är så effektiv som möjligt för att hålla kostnaderna nere. Det kan särskilt noteras att Livsmedelsverket valt att inte belasta livsmedelsföretagen med det under tidigare år uppkomna underskottet samt göra en mjukare höjning av avgiften för exportkontroll.

11. Utvärdering av föreskrifterna

Livsmedelsverket har för avsikt att fortsättningsvis göra en årlig översyn av de nu remitterade avgifterna.

Kontaktpersoner vid Livsmedelsverket

Avgifter för kontroll av livsmedelsanläggningar och exportavgifter: Göran Löfqvist, avdelningschef, Avdelningen för livsmedelskontroll, 018–17 55 22

Avdelningen för myndighetsstöd
Enheten för juridik

2026-10-16

Dnr 2026/02996

Importavgifter: Annika Sundström, teamchef, Avdelningen för
livsmedelskontroll, team Gränskontroll, 018–17 43 67

Kalkylunderlag och OH-modell: Emelie Gräll, controller, Enheten för ekonomi,
018–17 57 82

Juridiska frågor: Linda Welzien, verksjurist, Enheten för juridik, 018–17 56 14